

TÜRKİYE – PAKİSTAN EKONOMİK İLİŞKİLERİ BİLGİ NOTU

Türkiye'nin Pakistan ile ilişkileri, Pakistan'ın bağımsız bir devlet olarak kurulduğu 14 Ağustos 1947 tarihinden itibaren tarihten gelen yakın dostluk ve kardeşlik bağları temelinde şekillenmiştir. Pakistan'ın yardıma en çok ihtiyaç duyduğu anda ülkemizin tereddüt etmeden yardıma koşacağı inancı hem resmi makamlarda hem halkta hakim kanaattir.

Dış ticaret ve yatırımlar

Pakistan ile ticaretimiz son yıllarda ivme kazanmış, 2003 yılında 262 milyon dolar olan ticaret hacmimiz, 2008 yılında 741 milyon dolara yükselmiştir. Bu miktarın 155 milyon doları ihracatımız, 586 milyon doları ise ithalatımızdan oluşmaktadır.

2009 yılında ise küresel krize rağmen ticaret hacmimiz 2008 yılına göre %5,5 oranında artış göstererek 782 milyon dolara çıkmıştır. Bu dönemde ihracatımız 163 milyon dolar, ithalatımız ise 619 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

2010 yılında ticaret hacmimizdeki büyüme sürmüştür. Bu dönemde toplam dış ticaret hacmimiz 2009 yılına göre % 27 oranında artmıştır. Bu dönemde ihracatımız % 52'lik artışla 248 milyon dolar, ithalatımız ise % 21'lik artışla 749 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye-Pakistan İkili Ticaret İstatistikleri (Bin dolar):

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2000	52.857	82.232	135.089	-29.375
2001	31.186	101.280	132.466	-70.094
2002	57.457	117.655	175.112	-60.198
2003	70.354	192.028	262.382	-121.674
2004	86.400	240.720	327.120	-154.320
2005	187.554	315.463	503.017	-127.909
2006	129.538	379.642	509.180	-250.104
2007	157.038	531.638	688.676	-374.600
2008	155.065	585.235	740.300	-430.170
2009	163.187	619.219	782.406	-456.032
2010	248.126	749.831	997.957	-501.706

Pakistan'a olan ihracatımız, 2009 yılı itibariyle Pakistan'ın toplam ithalatının sadece %0,4'üne tekabül etmektedir. Pakistan'ın ülkemize olan ihracatı ise Türkiye'nin toplam ithalat kapasitesinin ancak %0,4'ü düzeyindedir. Pakistan'la ticaret hacmimizin 2012 yılı sonunda 2 milyar dolara çıkartılması hedeflenmiştir.

Pakistan'dan gerçekleştirdiğimiz ithalatın % 80'e yakını tekstil ve hazır giyim ürünlerinden oluşmaktadır. Bu ülkeye ihracatımızdaki başlıca maddeler ise ulaşım araçları ve makineler, kimyasallar ile tekstil ve hazır giyim ürünleridir.

Müteahhitlik sektörü, iki ülke arasında işbirliği yapılabilecek önemli sektörlerden biri olarak ön plana çıkmaktadır. 1990'lı yılların başlarından bu yana, 14 firmamız tarafından Pakistan'da üstlenilen projelerin toplam değeri yaklaşık 1,8 milyar dolar tutarındadır. Bu miktarın 342 milyon dolarlık bölümü 2003–2008 yılları arasında üstlenilmiştir.

Pakistan'ın ülkemizdeki toplam doğrudan yatırımları ise 2010 Ekim ayı itibarıyla 88 milyon dolara ulaşmıştır. Hazine Müsteşarlığımızın verilerine göre, ülkemizde 100'e yakın Pakistan sermayeli şirket faaliyet göstermektedir.

İkili mekanizmalar

Ekonomik ve ticari ilişkiler kapsamında son dönemde;

- Türkiye-Pakistan İş Forumu Toplantıları (Nisan 2010 – İslamabad ve Lahor)
- Türkiye-Pakistan CEO Forumu Birinci Toplantısı (Ekim 2009 – İslamabad)
- Türkiye-Pakistan Karma Ekonomik Komisyon 13. Dönem Toplantısı (Ekim 2009-İslamabad)
- Türkiye-Pakistan İş Konseyi'nin Dördüncü Toplantısı (Haziran 2004 – İstanbul) gerçekleştirilmiştir.

İki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin hukuki altyapısı büyük oranda tamamlanmıştır.

Turizm

Pakistan'dan ülkemize gelen turist sayısı son yıllarda artış göstermektedir. 2010 yılında 22.540 Pakistanlı turist ülkemizi ziyaret etmiştir. Kuşadası'nı ziyaret eden Pakistanlı turist sayısı sadece 20'dir.

Aşağıdaki tablo 2000-2010 yılları arasında ülkemizi ve Kuşadası'nı ziyaret eden Pakistanlı turist sayılarını göstermektedir.

Yıllar	Toplam Pakistanlı Turist Sayısı	Kuşadası'na Gelen Pakistanlı Turist Sayısı		
		Denizyolu	Günübirlikçi	TOPLAM
2000	7.908	-	25	25
2001	7.259	1	35	36
2002	8.354	5	3	8
2003	10.082	-	-	-
2004	10.376	-	13	13
2005	11.756	2	12	14
2006	14.700	1	18	19
2007	21.307	-	13	13
2008	21.313	6	36	42
2009	24.004	-	34	34
2010	22.540	1	19	20

Kaynak: TÜİK

Yukarıdaki tablodan da görülebileceği gibi, ülkemize ve dolayısıyla Kuşadası'na gelen turist sayısı oldukça düşüktür. 01 – 03 Haziran 2007 tarihlerinde Karachi Expo Center'da Kültür ve Turizm Bakanlığı iş birliğinde Pakistan Turizm Gelişim Kurumu (PTDC), Dünya Turizm Organizasyonu (WTO), Pacific Asia Seyahat Birliği (PATA), Pakistan Seyahat Acentaları Birliği (TAAP) ve Pakistan Oteller Birliği (PHA) aracılığıyla Pakistan Turizm fuarı yapılmıştır. 2012 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın katılacağı bir turizm fuar yoktur. Ülkemize daha fazla Pakistanlı turist çekebilmek için Pakistan'da ülke tanıtımımıza daha fazla önem verilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

2012 yılında Pakistan'daki Fuar Listesi

Fuar Tarihi	Fuarın adı ve Sergilenen ürünler	Yeri-Organizatör
12.01 2012 15.01 2012	ENGINEERING WEEK PAKISTAN : International Exhibition for the Engineering Industry. - FAMTECH: International Foundry, Automotive & Metal Working Exhibition - PRETECH: International Process Engineering, Electrical & Electronics Exhibition	Karachi Pakistan
21.02 2012 23.02 2012	AUTO ASIA : Auto Manufacturing Event in Pakistan	Karachi Pakistan
21.02 2012 23.02 2012	ENGINEERING ASIA : Event focusing on Engineering Sector in Pakistan	Karachi Pakistan
21.02 2012 23.02 2012	ITIF ASIA : International Trade & Industry Fair	Karachi Pakistan
21.02 2012 23.02 2012	OIL, GAS & POWER ASIA : Petroleum Exploration & Production & Electric Power Generation in Pakistan	Karachi Pakistan
21.02 2012 23.02 2012	TRANSPORT ASIA : International Trade Fair on Transport Technology, Infrastructure, Public Transport Systems, Shipping & Marine Logistics Industry	Karachi Pakistan
01.03 2012 03.03 2012	MEGATECH PAKISTAN : International Machinery Exhibition For Garment & Textile Technology	Lahore Pakistan
01.03 2012 31.03 2012	PIEE KARACHI : Pakistan International Educational Exhibition	Karachi Pakistan
01.03 2012 31.03 2012	PIEE LAHORE : Pakistan International Educational Exhibition	Lahore Pakistan
01.03 2012 31.03 2012	PIEE RAWALPINDI : Pakistan International Educational Exhibition	Rawalpdi Pakistan
10.03 2012 12.03 2012	TEXTILE ASIA : International Textile Machinery Show	Karachi Pakistan
13.03 2012 15.03 2012	HEALTH ASIA : Health Show	Karachi Pakistan
01.04 2012 30.04 2012	PLASTIC, PACKAGING & PRINT ASIA : International Plastic, Packaging, Print Machinery & Technology Show. Exhibition & Conference	Karachi Pakistan

Fuar Tarihi	Fuarın adı ve Sergilenen ürünler	Yeri-Organizatör
17.04 2012 19.04 2012	FOOD, AGRI & LIVESTOCK ASIA : Food, Agriculture and Livestock Exhibition & Conference	Karachi Pakistan
08.05 2012 10.05 2012	FIRE & SECURITY PAKISTAN : International Fire & Security Exhibition & Conference	Karachi Pakistan
08.05 2012 10.05 2012	ENERGY PAKISTAN : Power & Energy International Exhibition	Karachi Pakistan
08.05 2012 10.05 2012	OIL & GAS PAKISTAN : Oil & Gas International Exhibition	Karachi Pakistan
08.05 2012 10.05 2012	POGEE PAKISTAN : Pakistan Oil, Gas & Energy Exhibition	Karachi Pakistan
22.05 2012 24.05 2012	CONNECT IT PAKISTAN : International Exhibition and Conference to target the Wireless Communications, IT Products and Services and Call Center Industry	Karachi Pakistan
01.09 2012 30.09 2012	BUILD ASIA : Engineering & Construction Industry in Pakistan	Karachi Pakistan
01.09 2012 30.09 2012	ITCN ASIA : Information Technology, Telecommunications, E-Commerce, Wireless, Gaming, Digital Entertainment	Karachi Pakistan
01.09 2012 30.09 2012	PLASTI&PACK PAKISTAN - INTERNATIONAL PLASTIC & PACKAGING INDUSTRY EXHIBITION : International Plastic & Packaging Industry Exhibition	Lahore Pakistan
06.09 2012 08.09 2012	IFTECH PAKISTAN : International Food and Technology Industry Exhibition	Lahore Pakistan
03.10 2012 06.10 2012	IGATEX PAKISTAN : International Garment, Textile & Leather Machinery, Accessories & Fabrics Exhibition	Lahore Pakistan
07.11 2012 11.11 2012	IDEAS : International Defense Exhibition & Seminar	Karachi Pakistan
01.02 2013 28.02 2013	AUTO ASIA : Auto Manufacturing Event in Pakistan	Karachi Pakistan

Sonuç

Pakistan ve Türkiye arasındaki köklü ve dostane ilişkiler, son yıllardaki karşılıklı ziyaretlerle önemli bir mesafe kat etmiştir. Geçmişte ikili ilişkilerin oturduğu somut çerçeve günümüzde daha ileri bir düzeye ulaşarak derinlik kazanmıştır. Son ziyaretlerde, mevcut işbirliği alanlarına yenilerinin eklenmesi Türkiye ve Pakistan'ın gerek kendi aralarındaki gerek bölgelerindeki önemli sorunlarla daha yapıcı bir şekilde mücadele edebilmeleri bakımından hayati önem taşıyacaktır.